

Nuoret Pohjoisessa

- nuorten miesten palveluskelpoisuuden edistäminen, syrjäytymisen ehkäisy ja viranomaisyhteistyön kehittäminen

Tuula Hurtig, dosentti, FT

Psykiatria, Kliinisen neurotieteen tutkimusyksikkö,

Lastenpsykiatria, PEDEGO-tutkimusyksikkö,

Lastenpsykiatrian klinikka

Oulun yliopisto ja Oulun yliopistosairaala

Hankkeen saama rahoitus MATINElta vuodelle 2018 42440 e

Kutsunnat ja palveluluokkiin määrittäminen

- Kutsuntatarkastuksessa miehet määrätään palveluluokkiin:
 - A, kykenevä kaikkeen palvelukseen
 - B, kykenevä palvelukseen pienin terveysrajoittein
 - E, terveysongelma, palvelus lykkääntyy 1-3 vuotta
 - C, vapautettu palveluksesta rauhanaikana
 - T, muu peruste
- Terveystarkastusohje v. 2012 antaa raamit palveluluokkiin määrittämiseen terveydellisin perustein
- Mielen-terveyshäiriö (F-dg) ei yksiselitteisesti vapauta palveluksesta

Suomalainen varusmiespalvelus ja mielenterveys

- Kutsunnoissa E-luokkaan määräytyminen oli yhteydessä mielenterveys- ja päihdeongelmiin oirekyselyllä mitattuna (Multimäki et al. 2005), samoin rikollisuuteen (Multimäki et al. 2008)
- Masennusoireet olivat yhteydessä palveluksen keskeytymiseen (Parkkola et al. 1997), masennusoireet myös lisääntyivät palveluksen kuluessa
- Palveluksessa menestymistä ennustaa vastaus kysymykseen ”Koetko olevasi terve ja kykenevä suorittamaan palveluksen normaalisti?” (Parkkola)

Tutkimuksen taustaa, tätä ei tiedetä

- Onnistuneen vs. epäonnistuneen varusmiespalveluksen yhteys syrjäytymisriskiin?
- Sosioekonomisten ja psykososiaalisten riskitekijöiden yhteys varusmiespalveluksessa menestymiseen?
- Terveydellisten riskitekijöiden yhteys varusmiespalveluksessa menestymiseen?
- Eri viranomaisten yhteistyön toimivuus nuorten palveluissa?
- Viranomaistiedon (psykkiset ongelmat, sosiaaliset ongelmat) saatavuus kutsuntatarkastuksessa?

Tutkimuksen tavoitteet

- Selvittää nuoren miehen varusmiespalveluksessa menestymistä ja sen yhteyttä terveyteen, psykososiaaliseen hyvinvointiin ja myöhempään syrjäytymisen riskiin
- Tutkia ja kehittää viranomaisyhteistyötä:
 - 1) syrjäytymisen ennalta ehkäisyyn liittyen (keskeyttäminen ja psyyke)
 - 2) palveluskelpoisuuden arvioinnin tueksi (PV:n intressi)
- Tutkimuksen ensimmäisen vaiheen tavoite: tutkia palveluluokkiin määrittämisen yhteyttä lapsuusajan psykososiaalisiin tekijöihin sekä nykyiseen terveyteen ja hyvinvointiin

Tutkimuksen aineisto

- Tutkimusjoukkona kutsuntoihin osallistuneet vuonna 2014 Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun, Lapin ja Ylä-Lapin alueilla (n=4554, kutsunta-aineisto), osallistumisprosentti 60
- Vertailuaineistona Pohjois-Suomen 1986 syntymäkohortti (NFBC 1986) samalta maantieteelliseltä alueelta (miehiä n=4872, vertailuaineisto), jossa raskausajasta lähtien kerättyä tietoa terveydestä ja hyvinvoinnista, osallistumisprosentit eri vaiheissa 80-90, palvelustiedot 100

Tutkimusmenetelmät, kutsunta-aineisto

V. 2014, ensimmäinen vaihe

- Tutkimukseen kehitetty kyselylomake (terveys, psyykkiset ongelmat, psykososiaalinen hyvinvointi, elämäntilanne, sote-palveluiden käyttö)
- Puolustusvoimien lääkärintarkastuskortti
- Puolustusvoimien kutsuntakysely

Nuoret Pohjoisessa tutkimus

Oulun yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Puolustusvoimat

Tutkimuksen yhteyshenkilö: yliopistotutkija Tuula Hurtig, tuula.hurtig@oulu.fi

- **Ketä tutkitaan**

Vuoden 2014 kutsuntoihin osallistuvat Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa, Lapissa ja Ylä-Lapissa

- **Mitä tutkitaan**

Nuoren miehen hyvinvointia ja terveyttä

- **Miten tutkitaan**

Kyselylomakkeessa kysytään elämäntilanteeseen, hyvinvointiin, terveyteen ja yhteiskunnan palveluiden käyttöön liittyviä asioita

- **Miksi tutkitaan**

Tuloksia käytetään nimettöminä parantamaan nuorten elämänlaatua ja hyvinvointia

- **Miten sinä toimit**

Täytä saamasi kyselylomake huolella, sinulla on aikaa kutsuntapäivän ajan

Täytä myös suostumusasiakirja lomakkeen lopussa, vain siten voimme käyttää täyttämäsi lomaketta

Palauta täytetty lomake kutsuntaviranomaisille lähtiessäsi

Jos sinulla on kysyttävää, kutsuntaviranomainen vastaa tai ohjaa kysymyksen tutkijoille

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista

Tutkimusmenetelmät, kutsunta-aineisto

V. 2018-2019, toinen vaihe

- Tutkimukseen kehitetty kyselylomake (terveys, psyko-sosiaalinen hyvinvointi, elämäntilanne)
- Puolustusvoimien palvelustiedot

V. 2024, kolmas vaihe

- Terveys, psyko-sosiaalinen hyvinvointi, elämäntilanne

Tutkimusmenetelmät, vertailuaineisto

- V. 2018 käynnistyy NFBC 1986 32-vuotistutkimus
- Laajat terveyttä, hyvinvointia, työelämää ja elämäntilannetta mittaavat kyselylomakkeet + kliininen terveystutkimus
- NFBC 1986 miesten puolustusvoimien kantakorttitiedot
- Ennustaako lapsuus- ja nuoruusiän terveys ja hyvinvointi varusmiespalveluksessa menestymistä?
- Riskitekijöitä verrataan Nuoret Pohjoisessa-aineistossa havaittuun
- Ennustaako varusmiespalveluksessa menestyminen hyvinvointia 32-vuotiaana?
- Muuttuuko varusmiespalvelus 10 v aikajänteellä?

Kutsunta-aineisto, palveluskelpoisuusluokat v. 2014 kutsunnat

- Koko aineisto (n=2614)
A 83.0%, B 3.0%, C 7.2%, E 7.0%
- Pohjois-Pohjanmaa (n=1755)
A 81.3%, B 2.8%, C 8.2%, E 7.8%
- Kainuu (n=255)
A 83.7%, B 4.0%, C 6.4%, E 6.0%
- Lappi (n=476)
A 86.8%, B 2.9%, C 4.6%, E 5.6%
- Ylä-Lappi (n=122)
A 88.4%, B 5.0%, C 4.1%, E 2.5%

Koetko olevasi terve ja kykenevä suorittamaan palveluksen normaalisti?

- Kyllä n=977, ei n=93
- Kyllä vastauksen antaneista:
 - A-luokassa 90.9%
 - B-luokassa 2.7%
 - C-luokassa 2.4%
 - E-luokassa 4.1%

F-diagnoosi (mielenterveyden häiriö) terveystarkastuksessa

- Kyllä n=64, ei n=1044
- Kyllä vastauksen antaneista:
 - A-luokassa 25.0%
 - B-luokassa 10.9%
 - C-luokassa 39.1% (vrt. TTO)
 - E-luokassa 25.0%
- Yleisimpiä masennus, ahdistus, neuropsykiatrinen

Kykenevä vs. F-diagnoosi

- Jos katsoo olevansa terve ja kykenevä palvelukseen → 3.5%:lla F-dg
- Jos ei katso olevansa terve ja kykenevä palvelukseen → 28.0%:lla F-dg

Jos ei katso olevansa terve ja kykenevä palvelukseen...

- 79.0% on tyytyväisiä/melko tyytyväisiä elämäänsä, 17.3% on tyytymättömiä
- 60.5% ei tunne alakulon, masentuneisuuden, toivottomuuden tunnetta, 38.3% tuntee näitä tunteita

Nykyinen hyvinvointi

- C ja E luokkiin määrätyillä oli useammin
 - elinaikaisia kliinisiä mielenterveysongelmia (17.6% vs. 1.2%, $p < .001$),
 - sen hetkisiä kliinisiä mielenterveysongelmia (14.1% vs. 0.9%, $p < .001$),
 - tyytymättömyyttä elämäänsä (44.5% vs. 4.4%, $p < .001$) ja
 - univaikeuksia (16.3% vs. 4.3%, $p < .001$)kuin A/B luokkiin määrätyillä

Nykyiset psykiatriset oireet

- C ja E luokkiin määrätyillä oli enemmän
 - masennusoireita (R-BDI ka 3.6, kh 5.6 vs. 0.7, kh 1.6 , $p < .001$) ja
 - ahdistuneisuusoireita (GAD-7 ka 4.2, kh 4.7 vs. 1.9, kh 2.7, $p < .001$)kuin A/B luokkiin määrätyillä

Koherenssin tunne (Antonovsky)

- Koherenssi, elämänhallinta
- Osa-alueet: ymmärrettävyys, hallittavuus, mielekkyys
- Alhainen koherenssin tunne yhteydessä masennus- ja ahdistusoireisiin
- Alhainen koherenssin tunne yhteydessä perhe- ja sosiaalisiin vaikeuksiin

Sence of Coherence (SOC-13)

- Kokonaispisteiden ka 67.6 (kh .2), skaala 13-91, hyvin lähellä suomalaisen väestön keskiarvoa
- A-B ka 68.4 (kh 11.0), C ka 60.6 (kh 14.1), E ka 62.1 (kh 12.7)
- Terve ja kykenevä suorittamaan palveluksen? Kyllä ka 68.7 (kh 11.2), Ei ka 60.7 (kh 13.7)
- Lääkärin toteama mielenterveysongelma? Kyllä ka 55.5 (kh 14.6), Ei ka 68.0 (kh 11.2)

Sence of Coherence (SOC-13)

- Alhaisempi koherenssi liittyi ongelmiin lapsuudessa:
 - Perhetilanne (perheenjäsenten välit, vanhempien kiinnostus)
 - Vanhempien ongelmat (sairaus, päihde, työttömyys, talousvaikeudet)
 - Perheväkivalta
 - Kehitykseen liittyviä vaikeuksia
 - Koulumenestys, erityisopetus, kiusaaminen

Autismikirjon oireet (AQ-10)

- AQ-10 kokonaispisteiden ka 2.24 (kh 1.63, min 0, max 10).
- AQ-10 kokonaispisteiden keskiarvo oli korkeampi C ja E luokkiin määrätyillä kuin A/B luokkiin määrätyillä (ka 2.73, kh 1,8 vs. 2.16, kh 1,6, $p < .001$).
- C luokkaan määrätyillä kokonaispisteiden keskiarvo oli 2.90, kh 1.9
- E luokkaan määrätyillä kokonaispisteiden keskiarvo oli 2.55, kh 1.7

Päätelmiä

- Terveydenhuollon antama dg on useimmiten tiedossa kutsuntatarkastuksessa – riittääkö se?
- Useat psyykkiset ja sosiaaliset ongelmat eivät ole tiedossa kutsuntatarkastuksessa
- Neuvola ja kouluterveydenhuollon tiedot tulisi olla käytettävissä kutsuntatarkastuksessa
- Interventioiden tarve lapsuusiässä
- A-luokkaan määrätyillä todettiin myös psykiatrisia häiriöitä, heillä voi olla riski keskeyttää palvelus
- Huono-osaisuuden kehitys ja syrjäytymisriski?

Työryhmä

- Oulun yliopisto: Tuula Hurtig, Anja Taanila, Hanna Ebeling, Pirjo Mäki, Anneli Yliherva, Kaija Sepponen, Raija Korpelainen, Jaana Walldén, Anna Rönkä, Ulla Korhonen, Jari Koskela
- Puolustusvoimat: Pentti Kuronen (res.), Kai Parkkola (res.)
- Itä-Suomen yliopisto: Heli Koivumaa-Honkanen
- Oulun ammattikorkeakoulu: Manne Hannula

- Yhteydenotot: tuula.hurtig@oulu.fi